

CoPack

ESZKÖZÖK AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSEN ALAPULÓ TERVEZÉSI KÉPZÉSHEZ

Oktatási útmutató

A COPACK ANYAGOK HATÁLYA ÉS HASZNÁLATA

OULU UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

© 2012 Oulu University of Applied Sciences · <http://copack.oamk.fi>

A CoPackot az Európai Bizottság Leonardo da Vinci Egész életen át tartó tanulás programja finanszírozta.

Jelen dokumentum a Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 licenc szerint jelent meg.

További tájékoztatásért kérjük lépjen kapcsolatba velünk:

Mr **Jukka Tikkanen**

Oulu University of Applied Sciences

Metsäkouluntie 90660 Oulu

Finland

+358 10 2723 290

jukka.tikkanen@oamk.fi

Ms **Arja Maunumäki**

Oulu University of Applied Sciences

Metsäkouluntie 90660 Oulu

Finland

+ 358 10 2722 779

arja.maunumaki@oamk.fi

Tartalom

A CoPack-ról	4
Tartalom	4
Használati feltételek	5
Felelősségi nyilatkozat	5
1 Bevezetés az együttműködésen alapú tervezésbe.....	6
1.1 Alapfogalmak	6
1.2 Az együttműködésen alapú tervezés kritikája.....	7
1.3 Szójegyzék	7
1.4 Hivatkozások és ajánlott irodalmak	9
2 Felkészülés az együttműködési folyamatra.....	10
2.1 Szerepek és attitűdök.....	11
2.2 Konfliktuskezelés	11
2.3 Média és kommunikáció.....	12
2.4 Hivatkozások és ajánlott irodalmak	12
3 Módszerek és eszközök	13
3.1 Program alapú tervezés	14
3.2 Az együttműködésen alapuló tervezés módszerei	14
3.3 Hivatkozások és ajánlott irodalmak	15
4 Dokumentáció	16
4.1 Események dokumentálása	17
4.2 Jegyzőkönyvek.....	17
4.3 Adatkezelés	17
4.4 Hivatkozások és ajánlott irodalmak	17
5 Értékelés	18

A CoPack-ról

A CoPack egy olyan eszközkészlet, amely az **együtműködésen alapuló tervezéssel** kapcsolatban tartalmaz oktatási útmutatókat és segédanyagokat. Egyaránt alkalmazható szakképzésben és egyetemi képzésben, olyan egyetemi hallgatók és szakemberek oktatására, akik a természeti erőforrások és a környezetgazdálkodás témakörében érintettek.

A CoPack egy sor **oktatási anyagból** áll, úgy mint **kiosztandó segédanyagok, gyakorlófeladatok** és **diasorozatok**, amelyek előadásokon és szemináriumokon használandók fel. Az egyik legfontosabb anyag a külön **Módszertani kézikönyv**, amely az együtműködésen alapuló tervezés több mint 20 módszerének leírása mellett gyakorlati felhasználási útmutatót is tartalmaz.

Az Oktatói kézikönyv a CoPack weboldal (copack.oamk.fi/hu) offline változata. Bemutatja és elmagyarázza az anyagokat az oktatók számára. A benne hivatkozott anyagok letölthetők a weboldalról. A CoPack felhasználói feltételeknek megfelelően, forrásfájlokat is nyújtunk, így az oktatók az anyagokat a saját céljaiknak megfelelően módosíthatják.

A tanulók az anyagokat előadásokon és gyakorlati feladatokon keresztül ismerik meg. Nem szükséges ellátogatniuk a weboldalra, sem elolvasniuk az oktatási útmutatót, azonban az érdeklődők számára a CoPack autodidakta módon is elsajátítható.

Tartalom

A CoPack öt részre oszlik, melyek mindegyikéhez tartozik egy-egy gyakorlati képzési modul, amelyek a rendelkezésre bocsátott anyagokra épülhetnek:

1. A Bevezetés átfogóan ismerteti az együtműködésen alapuló tervezés alapvető fogalmait.
2. A Felkészülés az együtműködési folyamatra című rész felvázolja azokat a konkrét ismerteket és készségeket, amelyekre a tervezésben részt vevőknek szükségük van, mielőtt útjára indítanak egy együtműködési folyamatot, vagy csatlakoznak hozzá.
3. A Módszerek és eszközök rész megismerteti a program alapú tervezés koncepcióját, illetve az ennek alkalmazásához javasolt módszereket.
4. A Dokumentáció részben a felhasználók tippeket és gyakorlatokat találnak az együtműködési folyamat dokumentációját illetően.
5. Az Értékelés az együttes munka minősítésének önszervező folyamatát tárgyalja.

Az első három részt javasolt egymást követő sorrendben elsajátítani, azonban a 4. és 5. rész esetében ez kevésbé lényeges.

Használati feltételek

A CoPack a Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 licenc alapján kerül kiadásra.

Ezen licenc alapján megengedett

- ingyenesen letölteni és felhasználni a CoPack anyagait,
- módosítani, lefordítani vagy bármilyen módon alakítani a CoPack anyagait, illetve felhasználni ezen anyagokat saját munka során,
- a CoPack anyagainak, illetve az azokon alapuló saját munkák terjesztése

az alábbi feltételek mellett:

- **Tulajdon elismerése:** a CoPack anyagok másolatain, illetve az azok alapján készült saját munkákon fel kell tüntetni az eredeti kiadó szerzői jog tulajdonlására utaló szöveget: "Oulu University of Applied Sciences" illetve a CoPack honlap olvasható internetes címének: <http://copack.oamk.fi>.
- **Változatlan továbbítás:** Más feltételek mellett nem terjeszthetők a CoPack anyagok másolatai, illetve az azok alapján készült saját munkák.

Felelősségi nyilatkozat

A CoPack két project munka -az EnTraCoP és a TraCoPi - részeként készült. Mindkettőt a Leonardo da Vinci Program támogatta, amely az Európai Bizottság Egész életen át tartó tanulás program része. A CoPack tartalmát a project résztvevői készítették, és az Európai Bizottság nem vállal felelősséget az itt található információkért vagy azok felhasználásért.

Az itt kifejtett vélemények a szerzőktől származnak. A CoPack készítése a lehető legnagyobb körültekintéssel történt, ezzel együtt nincs biztosíték illetve szavatosság az itt található adatok teljességére, pontosságára vagy megbízhatóságára. A szerzők továbbá nem vállalnak semmilyen garanciát arra vonatkozólag, hogy a szövegek tartalma illetve a honlap vagy bármely a CoPackban hivatkozott forrás naprakész, pontos és teljes.

A CoPack útmutatóként készült, így akik használják győződjenek meg annak alkalmasságáról, pontosságáról és teljességéről a saját belátásuk szerint. A Szerzők, az EnTraCop és Tracopi projektek valamint az Európai Bizottság nem vállal felelősséget semmilyen veszteségért vagy kárért amely ezen információk felhasználásából vagy az ezekre való támaszkodásból ered.

1 Bevezetés az együttműködésen alapú tervezésbe

Az együttműködésen alapú tervezés az érintettek legmagasabb szintű bevonását célozza, főbb jellemzője a kiérlelt és egyeztetett döntéshozatal. Alapgondolata a project összes résztvevőjének bevonása a tervezési folyamatba annak kezdetétől teljes tartamáig, törekedve inkább a megegyezésre, mint inkább a többségi elvre.

Az együttműködésen alapú megközelítés alkalmazható különböző típusú kisebb, és nagyobb léptékű tervezési folyamatokban. Olyan project környezetet kölcsönöz amely támogatja és ösztönzi a nyilvánosság bevonását, mint egyes fejlesztési és alapozó programok teszik azt számos európai országban.

Az együttműködésen alapú tervezés elméleti háttérének megértése fontos a gyakorlati megvalósítás részleteivel való munka előtt. Bármely aktuális módszerrel való munka előtt az alapvető elvek és kifejezések tisztázása valamint különböző megközelítések bevezetése javasolt.

TANULÁSI CÉLOK

Jelen modul célja, hogy biztosítsa az alapvető megértését az együttműködésen alapú tervezés elméleti háttérének a hallgatóság számára. A modul teljesítése után a hallgatóknak lehetősége nyílik:

- megismerni számos jelentős elképzelést és fogalmat
- megérteni a különböző tervezési megközelítéseket
- megismerni az együttműködésen alapú tervezés fontosságát
- tájékozódni annak bírálatával kapcsolatban

KÉPZÉSI ÚTMUTATÓ

A modul két óra között oszlik meg, amelyek véghezvitele 45-90 percet igényel óránként:

1. Alapvető fogalmak (műhelymunka és egyeztetés)
2. Az együttműködésen alapú tervezés kritikája (műhelymunka és feladat)

A szószed tartalmazza a kulcsfogalmakat.

1.1 Alapfogalmak

Ez a foglalkozás körvonalazza a nyilvánosság bevonásának néhány szempontját a tervezésbe, illetve az együttműködés alapú tervezés helyének bemutatását más hagyományosan "résztvételi" megközelítések összehasonlításával.

A lecke három vázlatot tartalmaz, amelyek tartalma egy 45 perces képzés alatt átadható. Mindazonáltal javasolt kibővíteni ezt az időintervallumot és jóval kötetlenebb, műhelymunka jellegűvé alakítani a megadott témakörök

megvitatásának is lehetőséget teremtve.

Segédanyag 1.1.1 próbálja visszavezetni mind a "résztvevési" mind az "együttműködési" megközelítésű tervezésnek az eredetét az irányításból vett fogalmak párhuzamba állításával.

Segédanyag 1.1.2 dolgozza ki hogyan dolgozhatók ki a koncepciók jelentősen különböző szinteken illetve foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy pontosan mi is teszi a tervezési folyamatot együttműködési alapúvá.

Segédanyag 1.1.3 mutatja be néhány további előfeltételét a igazi együttműködésen alapuló folyamat elindításának.

A **Bemutató 1.1** tartalmazza mindhárom téma körülményeit.

1.2 Az együttműködésen alapú tervezés kritikája

Jelen óra célja a gondolatébresztés és vitaindítás az együttműködésen alapú tervezés negatív vonatkozásairól.

Segédanyag 1.2 bemutat néhány az együttműködésen alapú megközelítésre vonatkozó kritikus pontot és néhány lehetséges ellenérvet.

Feladat 1.2 használható az együttműködés alapú tervezés mellett szóló érvek és ellenérvek megvitatására. Emellett célja a kommunikációs készségek gyakorlása mint az együttműködés alapú munka első lépése.

Bár a feladat időigénye mintegy 45 perc, az óra teljes időtartam variálható. A vázlat akár bővíthető, csupán kezdőpontot biztosít az együttműködésen alapú tervezés témájának megvitatásához.

A kritikát könnyen elkerülhetjük azzal, ha nem mondunk semmit, nem teszünk semmit, és nem vagyunk semmik. – *Arisztotelész*

1.3 Szójegyzék

A szójegyzék rövid, definíciószerű magyarázatokat ad a CoPack-ban használt egyes szakkifejezésekre. A szójegyzék segédanyagként is letölthető.

Együttműködésen alapuló tervezés: A tervezés olyan felfogása, amely az →**érintettek** (nem feltétlenül a nagyközönség) lehető legnagyobb fokú bevonására törekszik, és amelyet a →**megvitatás** és a közös döntéshozatal jellemez.

Megvitatás: A döntéshozatalt megelőző és a jogegyenlőség alapján álló mélyreható párbeszéd és tanácskozás folyamata.

Részvétel: Tágabb értelemben: bevonás: az →**érdekeltek** és a nagyközönség bevonásának folyamata vagy ténye az előkészítői és döntéshozatali folyamatokba. Szűkebb értelemben: a →**részvételi tervezés** koncepciójával kapcsolatos tevékenységek.

Részvételi tervezés: Tágabb értelemben: a tervezés összes olyan felfogása, amelybe beletartozik a bevonás valamilyen formája. Szűkebb értelemben: a tervezés olyan felfogása, amely az →**érintettek** és a nagyközönség bizonyos fokú bevonására törekszik, és a részvételi demokrácia elveit alkalmazza, mint pl. a népszavazást vagy a közmeghallgatást.

Program alapú tervezés (PBP): Az →**együttműködésen alapuló tervezési** folyamatok szervezésének egyfajta módszertani megközelítése. A program alapú tervezés az együttműködési folyamatok háromlépcsős modellje mellett olyan módszerek és döntéstámogató eszközök bővíthető táráat nyújtja, amelyek segítenek feltárni, strukturálni és megoldani a tervezés technikai és társas jellegű problémáit. A program alapú tervezés az együttműködésen alapuló tervezés gondolatára épül, és segíti az érintettek kiválasztását és nagyobb mértékű bevonását. A tervezés társas szintjén a társas tanulást, a kapacitásbővítést és az elkötelezettséget igyekszik növelni a résztvevők között.

Érintettek: A tervezőkön és a tervezői hatóságokon kívül eső magán- és jogi személyek azon köre, akiknek érdekei valamilyen módon kapcsolódnak a tervezési folyamathoz. (Az angol „stakeholder” kifejezés is arra utal, hogy a feleknek valami kockázattal jár a van.) Egyaránt beletartoznak az érintettség passzív (mások tetteinek következményei) és aktív (saját érdekek követése) módjai is.

1.4 Hivatkozások és ajánlott irodalmak

Arnstein, Sherry (1969): A ladder of citizen participation. In: Journal of the American Planning Association JAIP, Vol. 35, No. 4, July 1969.

Brand, Ralf and Gaffikin, Frank (2007): Collaborative Planning in an Uncollaborative World. In: Planning Theory (November 2007) 6 (3): 282-313.
<http://plt.sagepub.com/content/6/3/282.full.pdf+html>

Fainstein, Susan. S. (2000): New Directions in Planning Theory. In: Urban Affairs Review, 35 (4) (March 2000), 451-78.

Healey, Patsy (2003): Collaborative Planning in Perspective. In: Planning Theory (July 2003) 2 (2): 101-123.
<http://plt.sagepub.com/content/2/2/101.full.pdf+html>

Healey, Patsy (1999): Collaborative planning: Shaping places in fragmented societies. Macmillan, London.

Innes, Judith E; Booher, David E. (2000): Collaborative Dialogue as a Policy Making Strategy. University of California, Berkeley, U.S.

2 Felkészülés az együttműködési folyamatra

Mielőtt újtára indítanánk egy együttműködési folyamatot, vagy csatlakoznánk hozzá, közelebbről meg kell ismernünk néhány olyan további témát, amelyek túlmutatnak a tervezési folyamat során rendszerint megkövetelt technikai ismereteken.

Az együttműködés társas dimenzióval egészíti ki a tervezés és a döntéshozatal folyamatát. Ebből a szempontból fontossá válik az emberi

viselkedés, a társas érintkezés és a kommunikáció kérdése, hiszen ezek jelentős formáló erőt gyakorolnak az együttműködési folyamatra.

A legtöbb témát itt csupán érinthetjük, az órákon pedig csak akkor tudunk részletesebben foglalkozni velük, ha az oktató ismeretei és forrásai ezt lehetővé teszik. Emellett a CoPack összes eleme közül ez a modul foglalkozik leginkább olyan kérdésekkel, amelyek vitára alkalmasak, és a javára válik, ha a hallgatók meg is vitatják.

Aki kudarcot vall a felkészülésben, az a kudarcra készül fel. – *Benjamin Franklin*

TANULÁSI CÉLOK

A modul célja, hogy az együttműködésen alapuló tervezéshez – annak is elsősorban a társas vetületéhez – kapcsolódó ismereteket és tanítási készségeket adjon át. A modul teljesítésével a hallgatók az alábbiakat sajátítják el:

- Megtanulják betölteni szerepüket az együttműködési folyamatban.
- Képesek lesznek különböző etikai megközelítéseket megkülönböztetni és a döntési folyamatra alkalmazni.
- Elsajátítják a konfliktuskezelés alapvető készségeit.
- Megismerik a média szerepét az együttműködésen alapuló tervezésben.
- Gyakorolják és lehetőség szerint fejlesztik prezentációs készségeiket.

KÉPZÉSI ÚTMUTATÓ

A modul három tanórából áll, amelyek belülről, az elméletibb jellegű kérdések felől haladnak kifelé, a gyakorlatibb szempontok irányába.

1. Szerepek és attitűdök (előadás és feladatok)
2. Konfliktuskezelés (előadás és feladatok)
3. Média és kommunikáció (előadás)

2.1 Szerepek és attitűdök

Az óra első fele azokat a különféle szerepeket tárgyalja, amelyekkel a tervezőknek azonosulniuk lehet és kell egy együttműködési csoportban, szemben a tervezés pusztán technikai szintjén való működéssel. Az óra második fele a döntéshozatal etikai szempontjaival foglalkozik. A hozzájuk tartozó két segédanyag előadható egy 45 perces tanórán, vagy kibővíthető egy 90 perces foglalkozásra, így lehetőség nyílik a vitára és a mélyrehatóbb tanulásra. Az anyaghoz egy rövid, bővíthető diasorozat is tartozik.

A **2.1.1 segédanyag** az együttműködési folyamatban résztvevők szerepeivel foglalkozik.

A **2.1.2 segédanyag** a döntéshozatal három különböző megközelítési módját mutatja be.

A **2.1 diák** a fenti témákhoz kapcsolódó szövegeket és képeket tartalmaznak.

A fenti témák mindegyikéhez tartozik gyakorló feladat:

A **2.1.1 feladat** egy adott tervezési szituáció különböző szerepeinek gyakorlását célozza meg, és otthoni felkészülést igényel. Az eredmények bemutatása és megbeszélése 20-60 percet vesz igénybe, a hallgatók vagy csoportok számától függően.

A **2.1.2 feladat** során a hallgatók egy tervezési problémát vitatnak meg különböző etikai megközelítésekben. Ez előző feladattal szemben az előkészületek a helyszínen zajlanak, így a szükséges időtartam 45 perctől felfelé terjed, a csoportok számától függően.

2.2 Konfliktuskezelés

Konfliktusok elkerülhetetlenül megjelennek mindenütt, ahol a tervezési folyamat résztvevőinek érdekei különböznek. Nem az a kérdés, hogyan kerüljük el őket, hanem az, hogyan birkózzunk meg velük.

A tervezés konzervatív és részvételen alapuló megközelítési módjai formális eljárásokkal próbálják a konfliktusokat feloldani – ami a gyakorlatban általában mindössze annyit jelent, hogy az érvek elhangzása után végül az egyik félnek engednie kell. Az együttműködésen alapuló tervezés azonban azon alapul, hogy a tervezésben részt vevő csoportoknak meg kell próbálniuk saját, szabad döntésből feloldani a konfliktusokat.

Ez az óra ezért a konfliktuskezelés alapjaival foglalkozik. Két segédanyag tartozik hozzá, melyek előadása egy 45 perces órát illetve egy kb. 30 perces gyakorlatot vesz igénybe.

A **2.2.1 segédanyag** a konfliktusokról nyújt alapvető elméleti ismereteket.

A **2.2.2 segédanyag** a konfliktuskezelés egyes szempontjait tárgyalja, pl. az aktív figyelmet és az érdekegyeztetést.

A **2.2 feladat** az aktív figyelem gyakorlására használható fel.

2.3 Média és kommunikáció

A média egyaránt szolgálja egy projekt külső és belső kommunikációs céljait. Ez az óra és a **2.3.1 segédanyag** a külső kommunikáció médiakapcsolataival és az új, interneten alapuló technológiáknak az együttműködésen alapuló tervezésre gyakorolt hatásaival foglalkozik.

Az ilyen, meglehetősen technikai szempontok mellett a személyes készségek is fontossá válnak, ha saját javaslatunkat vagy munkánk eredményeit kell bemutatnunk egy csoport felé. A **2.3.2 segédanyag** ezért a prezentációs készségeket fejleszti.

2.4 Hivatkozások és ajánlott irodalmak

Amy, Douglas J. (1987): *The Politics of Environmental Mediation*. Columbia University Press, New York.

Bentham, Jeremy (1789): *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*.

Engel, Antonia and Korf, Benedikt (2005): Negotiation and mediation techniques for natural resource management. Prepared in the framework of the livelihood Support Programme (LSP). An interdepartmental programme for improving support for enhancing livelihoods of the rural poor. FAO, Rome.

Fisher, Roger and Brown, Scott (1988): *Getting Together: Building Relationships as We Negotiate*. Penguin, New York.

Foot, Philippa (1967): *The Problem of Abortion and the Doctrine of the Double Effect in Virtues and Vices*. In: *Oxford Review*, Number 5, 1967.

Kant, Immanuel (1785): *Grounding for the Metaphysics of Morals*. Translated by James W. Ellington.

Mandeville, Bernard (1714): *The Fable of The Bees: or, Private Vices, Public Benefits*. The first edition was published anonymously.

Schmid, Alex P.(1998): Thesaurus and Glossary of Early Warning and Conflict Prevention Terms. Forum on Early Warning and Early Response, London.

3 Módszerek és eszközök

A tervezési folyamat közbeni együttműködés ösztönzését elősegítendő, számos különféle módszer került kidolgozásra és alkalmazásra. A tervezési folyamatnak rendszerint javára válik az efféle módszerek alkalmazása, és megfigyelték, hogy egyes módszerek ötvözésével különösen jó eredmény érhető el.

Ezért van, hogy a **Program alapú tervezés** néven futó CoPack megpróbál bevezetni egy szisztematikus megközelítést az együttműködésen alapuló tervezésben alkalmazott módszerek használatához. Bár az itt közölt módszertani keretrendszer messze nem teljes, segíthet megválasztani a megfelelő eszközöket, és megfelelően szervezni az együttműködési folyamatokat.

A **Módszertani kézikönyv** magukat a módszereket és eszközöket mutatja be. Átfogó kézikönyvet szinte lehetetlen szerkeszteni, hiszen az együttműködésen alapuló megközelítések tudománya gyorsan fejlődik, és szüntelenül újabbnál újabb módszerek látnak napvilágot és kerülnek alkalmazásra. A kézikönyvben foglaltakat a Tracopi projekt során értékelték és választották ki.

TANULÁSI CÉLOK

Jelen modul célja, hogy a hallgatókat bevezesse a strukturált együttműködésen alapuló tervezés folyamatába, és megismertesse velük a folyamat megkönnyítésére alkalmazandó különféle módszereket és eszközöket. A modul teljesítésével a hallgatók az alábbiakat sajátítják el:

- Képesek lesznek megkülönböztetni a tervezési folyamat egyes szakaszait.
- Átfogó ismereteket szereznek a különböző módszerekről, illetve általánosságban megtanulják, hogyan válasszák ki a megfelelő módszert, és hogyan alkalmazzák azt a konkrét tervezési helyzetben.
- Képet alkotnak az együttműködésen alapuló tervezés gyakorlatáról, és magabiztosabban tudják majd a módszereket alkalmazni valós élethelyzetekben.

KÉPZÉSI ÚTMUTATÓ

A modul egy 45 perces tanórára és egy workshopra oszlik, mely utóbbi időtartama 90 perctől bármilyen ésszerű időtartamig terjedhet, attól függően, hogy milyen és mennyi módszert és tervezési lépést kívánunk gyakoroltatni.

1. Program alapú tervezés (előadás)
2. Az együttműködésen alapuló tervezés módszerei (workshop)

3.1 Program alapú tervezés

A program alapú tervezés annak a szerény törekvésnek az elnevezése, mely során az együttműködésen alapuló tervezési folyamatok egyes részeit és szakaszait igyekszünk rendszerbe foglalni. Az itt bemutatott modell az együttműködésen alapuló tervezésben alkalmazott módszerek és eszközök kiválasztásához nyújt segítséget. Egyelőre azonban nagyon vázlatos, és elképzelhető, hogy a jövőben pontosításra szorul.

A 45 perces óra anyagának ismertetéséhez két kiosztandó segédanyag és egy diabemutató áll rendelkezésre:

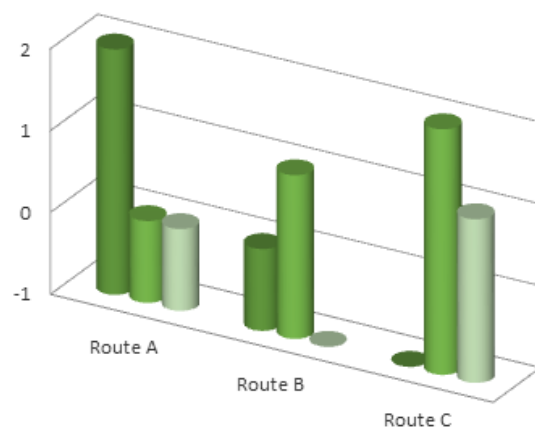
A **3.1.1 segédanyag** a bevonással mint folyamattal foglalkozik, szembeállítva azt a korábban használatos, meglehetősen statikus nézőpontokkal.

A **3.1.2 segédanyag** egy egyszerű, háromlépcsős modellt ismertet, mely az együttműködési folyamathoz nyújt útmutatót.

A **3.1 diabemutató** a két kiosztandó segédanyag tartalmát jeleníti meg vizuális formában.

3.2 Az együttműködésen alapuló tervezés módszerei

A tervezés megtanításához értelemszerűen tervezési szituációra van szükség. A **3.2 kiosztandó segédanyag** egy olyan esettanulmányt ír le, amely példaként használható. Javasoljuk, hogy gyakorlás céljára egy másik, a való életből vett példát használjunk, mivel a hallgatókat esetleg könnyebb motiválni, ha ismerik a kérdéses területet és a problémát. Az oktatók a mellékelt kiosztandó segédanyagot kiindulási alapként használhatják a saját esettanulmányuk ismertetéséhez. E célból szerkeszthetik a CoPack forrásfájl-csomagjában található forrásfájlokat (lásd a Letöltések részt).

Az esettanulmány ismertetése után kerülhet sor a módszerek gyakorlására. Olyan módszereket válasszunk a **Módszertani kézikönyvből**, amelyek a legmegfelelőbbek, és tartsunk a csoporttal egy együttműködési folyamatot emuláló workshopot. A tanfolyam ezen része bármilyen ésszerű időtartamra kiterjeszhető, de legalább 90 percet feltétlenül biztosítani kell rá.

3.3 Hivatkozások és ajánlott irodalmak

Longley, Paul A., Goodchild, Michael F., Maguire David J., and Rhind, David W. (2010): Geographical Information Systems and Science. 3rd ed. John Wiley & Sons.

Martins, Helena and Borges, José G (2007): Addressing collaborative planning methods and tools in forest management. Forest Ecology and Management 248, 107-118.

INTERNET

British Forestry Commission Toolbox for public engagement in forest and woodland planning:

<http://www.forestry.gov.uk/toolbox>

Community planning website:

<http://www.communityplanning.net>

Cayra (free mind mapping software):

<http://cayra.en.softonic.com/>

Edraw (free mind mapping software):

<http://www.edrawsoft.com/freemind.php>

EngagingCities (describes new online participation tools) <http://engagingcities.com/>

4 Dokumentáció

Ahhoz, hogy egy projekt átlátható és érthető legyen mind a benne résztvevők, mind az egyéb érintettek számára, a tervezési folyamattal kapcsolatos összes információt dokumentálni kell. A megfelelő dokumentáció az alapja a saját munka prezentációjának, egyben ez igazolja a projekt előmenetelét. Továbbá, a jól dokumentált ötletek könnyebben vezetnek el a megoldáshoz.

Ebben a modulban a dokumentáció szűkebb és tágabb értelmezését is tárgyaljuk, minthogy ez a kifejezés két értelemben is használatos:

- egy együttműködési folyamat részét képező események, úgy, mint nyilvános meetingek vagy meghallgatások rögzítése,
- egy adott projekthez kapcsolódó információk összessége, amelynek kezelhetőnek és könnyen elérhetőnek kell lennie.

A hangsúly a dokumentáció szűkebb értelmezésén van, amikor azt értjük alatta, hogy olyan eseményekhez kapcsolódó információk gyűjtése, amelyekre ténylegesen szükség van a tervezési folyamatnál. Ezen információkat azonban kezelni kell, a legtöbb egyetemi képzés pedig kevés vagy semmi figyelmet nem fordít az egyszerű adatkezelési ismeretek átadására. Ezért terveztük meg ezt a tanórát és egy feladatot, amely az adatkezelés alapjaival foglalkozik.

Nem feltétlenül szükséges, hogy a hallgatók ezen a ponton átfogó ismeretekkel rendelkezzenek az együttműködésen alapuló tervezésről. A modul a legtöbb más modult megelőzheti a tantervben vagy a tanmenetben.

TANULÁSI CÉLOK

Ennek a modulnak az a célja, hogy megismertesse a hallgatókat a dokumentációs eljárásokkal, mind az eseményrögzítés, mind a begyűjtött adatok kezelése tekintetében. A modul teljesítése után a hallgatók képesek lesznek

- megválasztani az események dokumentálásának legmegfelelőbb technikáit,
- rögzíteni és feldolgozni a jegyzőkönyveket,
- hatékonyan kezelni a projekttel kapcsolatos adatbázist.

KÉPZÉSI ÚTMUTATÓ

A mellékelt segédanyagok és feladatlapok alapján a modul három, egyenként 45 perces órára bontható:

1. Események dokumentálása (előadás),
2. Jegyzőkönyvek feldolgozása (gyakorlat),
3. Adatkezelés (előadás és gyakorlat).

Ami az események rögzítésének és a jegyzőkönyvek felvételének gyakorlati részét illeti, ha lehetőség van rá, minden esetben próbáljuk meg valós vagy nyilvános meghallgatáson megejteni őket.

4.1 Események dokumentálása

Ennek az előadás formájában bemutatott kezdő órának az anyaga megtalálható a **4.1.1 illetve 4.1.2. segédanyagokon**. Ezek a dokumentáció tervezési folyamatban betöltött szerepét tárgyalják, és számos különféle dokumentációs technika mellett a jegyzetek és felvételek utólagos feldolgozását is érintik. A tanárok a bemutatott technikák gyakorlásához kitalálhatnak saját feladatokat, az elérhető eszközöktől függően. Továbbá, ki kell használni minden lehetőséget, ahol találkozókönv vagy más tervezéshez kapcsolódó eseményen való részvétel adódik.

A segédanyagok segítségével a hallgatók képesek lesznek eldönteni, mikor van szükség dokumentációra egy tervezési folyamat során, és melyek az alkalmazandó eljárások, emellett felismerik a megfelelő dokumentáció általános hasznát.

4.2 Jegyzőkönvvek

45 perces gyakorlati feladat, amely egy elképzelt tervezési jelenetre épül. A hallgatók ötfős csoportokban meghívást kapnak egy találkozóra, ahol döntést kell hozniuk. A történet és a helyzet a **4.2. Gyakorlat** lapján található. A találkozó közben jegyzőkönvet kell felvenni.

A gyakorlat lényege, hogy a jegyzőkönveket hallgatók egy másik csoportja fogja kiértékelni. Feladatuk, hogy a valóságnak megfelelő beszámolót adjanak a találkozó elhangzott vitákról és az ott hozott döntésekről, pusztán a többiek által felvett jegyzőkönvek alapján. Az eredeti jegyzőkönv minősége és hiányosságai az ő állításaik valósághűségéből mérhetők le.

4.3 Adatkezelés

Ez az óra az adatkezelés egyes szempontjaival foglalkozik, úgy mint a könyvtárszerkezet, a fájl típusok és a metaadatok. A **4.3. Segédanyag** alapvető ismereteket ad át, amelyek prezentációja ideális esetben számítógépes szemléltetéssel kiegészítve történik. Az oktatók felhasználhatnak további példákat a saját gyakorlatukból is, pl. a jól és rosszul felépített projektkönyvtárak illusztrálására.

Az anyagot úgy válogattuk össze, hogy számítógéptípustól és operációs rendszertől függetlenül használható legyen. A bemutatott információ minden elterjedtebb operációs rendszer alatt futtatható.

A **4.3 Feladat** megoldásához (15 perc) feltétlenül szükségesek számítógépes munkaállomások, mivel ez a feladat azt gyakoroltatja, hogyan használjunk metaadatokot a kategorizálatlan fájlok osztályozásához.

4.4 Hivatkozások és ajánlott irodalmak

Advice on preparing an agenda, having a great meeting and writing up minutes
<http://themeetingminutes.com/>

The MIT Libraries Data management pages

<http://libraries.mit.edu/guides/subjects/data-management/index.html>

5 Értékelés

Az értékelés azt jelenti, hogy reflektálunk a projektekre és azok eredményeire, illetve elbíráljuk azok minőségét. Az együttműködésen alapuló tervezésnél mind az eredmény, mind maga a folyamat egyenlő fontossággal bír: az eredmény a folyamat technikai eredményét reprezentálja, amely, önmagában, mint törvények és szokások által szigorúan nem szabályozott társas tevékenység, értékelésre szorul.

A modul röviden tárgyalja, mi mindent szükséges a tervezőknek és a segítőknek tudniuk a folyamatok és az eredmények értékeléséről. Az itt bemutatott mindkét segédanyag feldolgozható egy 45 perces óra keretében.

Az **5.1 kiosztandó segédanyag** az együttműködési folyamatok és ezek eredményeinek értékeléséhez nyújt eljárásokat.

Az **5.1 gyakorlat** magának a CoPack tanfolyamnak az értékelését célozza meg. A gyakorlat eredménye egy átfogó kép lesz, amely az egyes tanórák értékelését fogja tükrözni.

A CoPack készítői nagy örömmel fogadják, ha az oktatók veszik a fáradságot, hogy beküldjék az 5.1 gyakorlat eredményét, ezzel segítve a CoPack további fejlesztését.